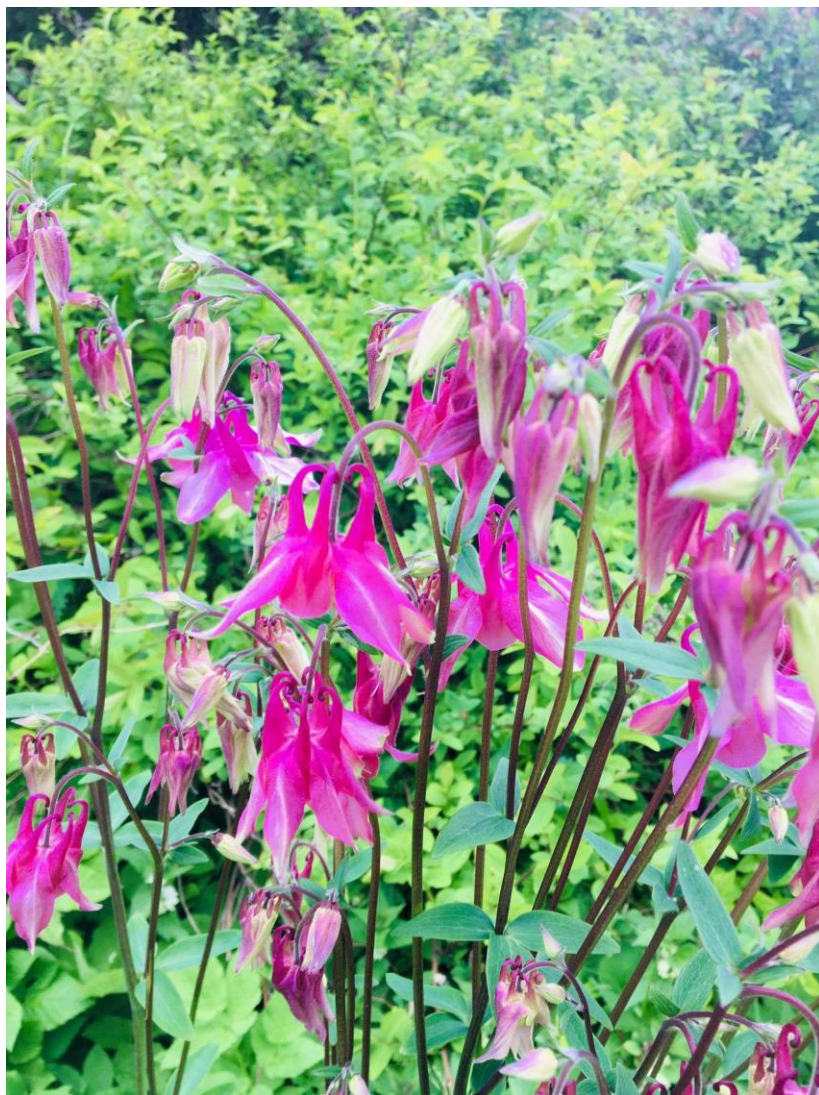

Nikola Šrámková a Anežka Bačkorová

8. třída

Orlíček planý Kněžice

Je často pěstován jako okrasná rostlina. Je jedovatý, obsahuje [isochinolinové alkaloidy](#) a kyannogenní [glykosidy](#).

Strakapoud velký

Počátky

Při školním výletě jsme našli zraněného strakapouda, kterého jsme předali panu hajnému a ten ho dovezl do Záchrané stanice Žleby.

Vlaštovičník větší

Kněžice

Lodyhy i listy se snadno lámou a na lomu roní tmavě žluté až oranžové mléko. Celá rostlina je jedovatá, zejména [latex](#).

Šeřík se často využívá k okrasným účelům, proto byl v historii hojně šlechtěn.

Plod, kůra, listy a kořeny šeříku obsahují látku [syringin](#), která při styku s lidskou pokožkou může působit dráždivě a vyvolat alergickou reakci. Syringin dráždí také sliznici a nalezneme jej rovněž v mnoha dalších rostlinách, které mohou být člověku jedovaté.

Rožec plstnatý

Kněžice

Rožec je dekorativní po celý rok svými stříbřitě zelenými listy. Rychle roste a tvoří husté polštáře. Uplatní se jako pokryv suchých míst a zídek.

Sedmikráska chudobka

Kněžice

Chudobka je užívána od středověku jako léčivá bylina v tradiční medicíně. Historicky se využívaly různé její části proti zánětům v ústní dutině, odvarům na rány (ke srážení krve), při zánětech dýchacích cest, ale i dalších obtížích jako [revma](#).

Včela medonosná

Ronov nad Doubravou

Včely žijí ve společenstvu, které nazýváme včelstvo. Včelstvo je založeno na určité [kastovní](#) hierarchii. Zpravidla je složeno z jedné matky, mnoha dělnic a určitého množství trubců, závisícího na síle včelstva, dostupnosti bílkovinné potravy (pylu) a roční době. Do určité míry je odchov trubců podmíněn i genetickými vlastnostmi a stářím matky. Jednotliví členové včelstva jsou na sobě závislí tak, že jeden bez ostatních nedovede plnit svou funkci a zahyne.

Višeň obecná

Kněžice

Plody se zpracovávají na [kompoty](#), [džemy](#), šťávy a používají se jako přísada do ovocných [koláčů](#).

V [Maďarsku](#) se z plodů višně dělá studená [polévka](#) [hideg meggyleves](#).

Višňové dřevo se zpracovává v [nábytkářském průmyslu](#).

Hluchavka bílá

Kněžice

Hluchavka užitá zevně (koupele a obklady) má účinek hyperemizující (překrvuje kůži a zmenšuje místní dráždivost). Její hojivé účinky se využívají při léčení mokvavých ran, popálenin, [abscesů](#) a [hemeroidů](#). Pro koupel se využívá i nať. Nejvhodnější úprava je macerace. Horký macerát vlijeme do koupele. Vnitřně v nálevu působí protizánětlivě a mírně [diuretický](#) (podporuje vylučování moči), ulehčuje také odkašlávání, např. při zánětech horních cest dýchacích a chronické [bronchitidě](#). Upravuje také činnost střev a má kladný vliv na pravidelnou stolici. Lidové léčitelství využívá drogu pro tlumení křečových bolestí a menstruačních potíží.

Brukev řepka olejka

Zvěstovice

V současnosti (2021) se v ČR pěstuje převážně jako [biopalivo](#), jen malá část se využívá v kosmetice a potravinářství. Obsahuje [glukosinoláty](#) (sirný zápach), jejichž obsah se v jistých odrůdách snižuje.

Podle dat Českého statistického úřadu se od roku 2000 pěstovala přibližně na 325 tisících hektarů orné půdy, tedy asi na jedenácti procentech celkové plochy orné půdy v České republice. V roce 2018 už to bylo 412 tisíc hektarů, což je 17 % osevní plochy.

Pomněnka bahenní

Zvěstovice

Pomněnka bahenní je nenáročná rostlina, vyhovuje jí **slunné** místo nebo **polostín** s vlhkými, bahenními půdami bohatými na živiny. Na suchém stanovišti nemá dlouhou životnost. Množí se dělením nebo semenem. Je mrazuvzdorná do $-28\text{ }^{\circ}\text{C}$. Vysazujeme ji na břehy potůčku a jezírek, kde pěkně vynikne mezi ostatními bahenními rostlinami. Pomněnku vysazujeme na zamokřená místa do hloubky zaplavení 5 cm.

Kopretina bílá

Kněžice

Kopretina bílá byla dříve používána k věštění a při rituálech. Sloužila také k výrobě sirupů, esencí a pastilek.

Zahrnuje asi 20 druhů rozšířených především v mírném pásu severní polokoule. Plodem jahodníku je souplodí nažek na šťavnatém zdužnatělém květním lůžku, plod je nazýván [jahoda](#). Jahody jsou oblíbeným ovocem. Kulturní jahodníky byly vyšlechtěny z několika druhů divokých jahodníků.

Bergenie tučnolistá

Kněžice

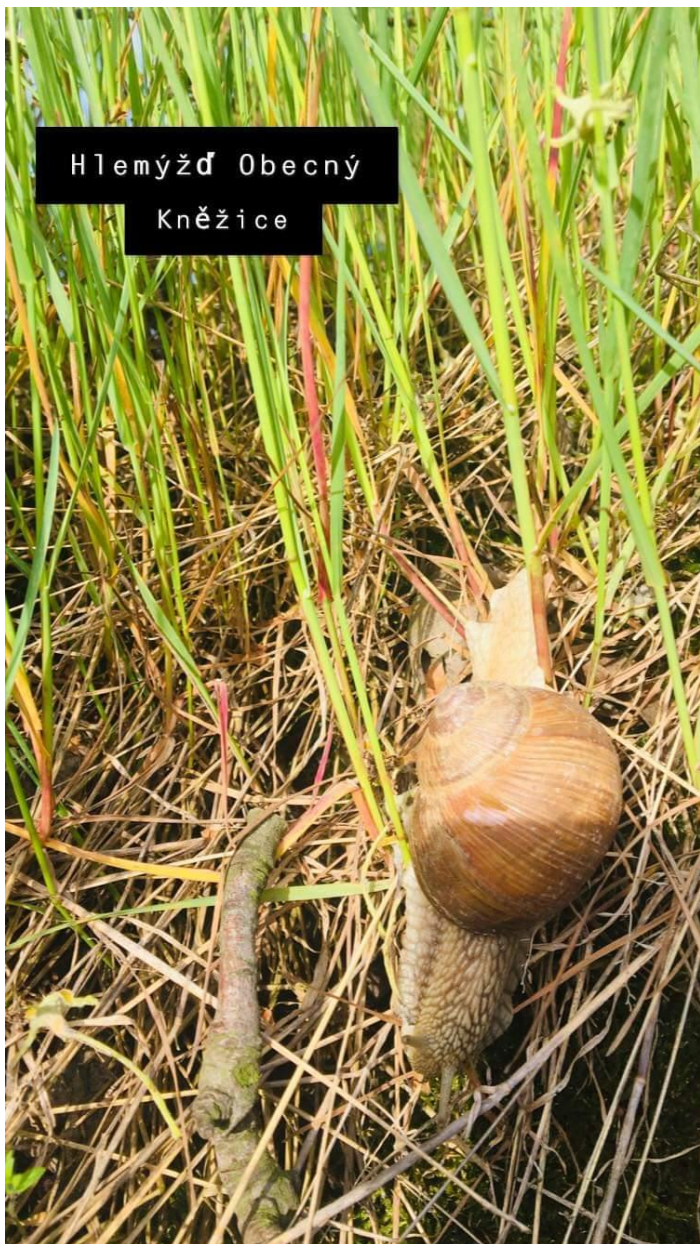
Bergenie tučnolistá se nejčastěji pěstuje jako okrasná trvalka v zahradách, parcích nebo na hřbitovech, osvědčuje se také jako půdokryvná rostlina na vlhčích nebo zastíněných místech, v okolí jezírek nebo potoků.

Jetel luční

Zvěstovice

Jetel luční je považován za oblíbenou [pícninu](#). Je to díky tomu, že obsahuje bílkovinné a minerální látky, proto je vyséván pro krmení dobytka. V osevních sledech má velký význam při zúrodňování půdy.

V některých zemích slouží jako [potrava](#) pro člověka (kdysi i tradiční součást české kuchyně), pořádají se hlemýždí [závody](#) a někdy se také barví hlemýžďům ulity jako okrasný prvek na zahradu. Jejich chov k jídlu byl znám už za dob [Římanů](#). Dnes je konzumováno přibližně 15 druhů rodu *Helix*. Masový chov, který by pokryl [poptávku](#), se stále nedaří. Získávají se tedy většinou sběrem v přírodě. To může ovšem v některých lokalitách znamenat vážné ohrožení populace. Hlemýždí sekret se pro svoje hojivé účinky také používá v kosmetice.

Zběhovcové plazivý

Kněžice

Používá se v lidovém léčitelství na astma nebo na urychlení hojení, při chrapotu nebo bolestech v krku. Někdy se pěstuje jako okrasná rostlina.

Křen selský

Kněžice

Křen je nejštiplavějším kořením ze všech brukvovitých, s nimiž je také botanicky spřízněn a k nimž patří hořčice setá (bílá hořčice), brukev černá (černá hořčice), brukev sítinovitá (hořčice sareptská), řeřicha setá, ředkev setá, vodnice a ředkvička. Proto byl původně klasifikován i jako ředkev setá, hořčice, penízek, potočnice, rukev či lžičník. Starověké prameny nejasně rozlišují mezi různými druhy.

Tavolník nipponský

Kněžice

Výtečně snáší řez a proto se hodí do stříhaných živých plotů. Lépe však jeho krása vynikne v živých plotech volně rostoucích nebo jako solitérní keř.

Tis červený

Kněžice

Celá rostlina je až na sladce chutnající červený dužnatý obal okolo semene (nepravý míšek, dozrávající v září až v říjnu), prudce jedovatá. Hlavním jedem je velice účinná směs alkaloidů, souhrnně nazývaná taxin.